

Beroepsprofiel verpleegkundige diabetes educator

Functie-eisen van de verpleegkundige diabetes educator

Het beroep verpleegkundige diabetes educator vereist een specifieke deskundigheid om kwalitatief goede diabeteszorg te leveren. Om deze zorg te kunnen waarborgen is het noodzakelijk dat er functie-eisen omschreven worden. Dit om duidelijk te stellen welke taken, welke deskundigheid en welke meerwaarde van de verpleegkundige diabetes educator mag verwacht worden. Tevens vereisen de huidige ontwikkelingen zoals de opkomst van de referentie diabetesverpleegkundigen en de toenemende interesse voor de concepten diseasemanagement, zorgpaden, klinische paden een duidelijke positiebepaling van de verpleegkundigen diabetes educatoren en de referentie diabetesverpleegkundigen. Diseasemanagement is het proces waarin een voortdurende verbetering van meetbare resultaten van het behandelingscontinuüm (preventie, diagnostiek, management) van een specifieke ziekte wordt bevorderd. Hierna spreekt men in de tekst over de verpleegkundig diabetes educator als 'zij/haar'. In de diabeteszorg kan de verpleegkundige diabetes educator een prominente plaats innemen. Door haar laagdrempeligheid en deskundigheid in alle vakgebieden brengt zij kennis en ervaring nader tot elkaar en zorgt zij voor harmonisatie van de diabeteszorg. Hierdoor komt de positie van de verpleegkundige diabetes educator ten opzichte van de referentie diabetesverpleegkundige in een ander licht te staan en biedt het perspectieven voor de zorgverlening.

Specifieke kenmerken van de verpleegkundige diabetes educator

Methodische uitoefening van het beroep door het verzamelen en interpreteren van verpleegkundige en relevante medische gegevens.

De verpleegkundige diabetes educator analyseert de vastgelegde gegevens om te komen tot verpleegkundige diagnoses. Daarbij richt zij zich op het voorkomen van acute en chronische complicaties en heeft zij inzicht in de effecten van de langdurige zorgverlening. Zij diagnosticeert stoornissen, handicaps en beperkingen, prognosticeert en stelt beoogde resultaten vast.

De verpleegkundige diabetes educator plant de verpleegkundige en de medisch gerelateerde zorg in samenwerking en in overleg met de patiënt en de overige disciplines. Zij dient hiervoor te beschikken over relevante kennis van nieuwe behandelmethoden en technieken, evenals het gebruik en de verstrekking van materialen en hulpmiddelen. De verpleegkundige diabetes educator verleent belevingsgerichte zorg aan mensen met diabetes en bevordert het zelfmanagement. Zij organiseert deze zorg op een bedrijfsmatige wijze. Dit betekent het opzetten en houden van spreekuren, agendabeheer, bereikbaarheid en het materiaalbeheer ten behoeve van de directe patiëntenzorg. De verpleegkundige diabetes educator verleent professionele diabeteseducatie aan mensen met diabetes en hun omgeving. Zij dient hiervoor te beschikken over kennis, inzicht en vaardigheden in de interventiestrategieën ten aanzien van gedragsveranderingen. Diabeteseducatie betekent interactie met de patiënt en zijn omgeving waarvoor zij beschikt over communicatieve coaching- en counseling vaardigheden. Zij is verantwoordelijk voor de organisatie, ontwikkeling en uitvoering op het gebied van presentatie van voorlichtingsprogramma's, groeps- en individuele educatieprogramma's. Dit vraagt aan de verpleegkundige diabetes educator kennis en inzicht in didactische vaardigheden en presentatietechnieken.

De verpleegkundige diabetes educator coördineert de zorg ten behoeve van de patiënt daarbij levert zij een proactieve bijdrage aan een multidisciplinair team. Zij verwijst de patiënt door naar relevante zorgverleners, voert onderdelen uit, evalueert en doet voorstellen voor de bijstelling van het zorgtraject.

De verpleegkundige diabetes educator levert een belangrijke bijdrage aan integrale kwaliteitszorg door het signaleren van tekortkomingen in de kwaliteit en levert een bijdrage aan de ontwikkeling van dit zorgtraject. Daarnaast werkt zij mee aan de ontwikkeling van evidenced based practice protocollen, richtlijnen en de implementatie daarvan. De verpleegkundige diabetes educator richt zich op deskundigheidsbevordering door overleg te plegen met de collega's verpleegkundigen en de stagebegeleiding. Dit met als doel het optimaliseren van kennis en vaardigheden van het betreffende deskundigheidsgebied. Dit door middel van het organiseren van bij- en nascholingsprogramma's, individuele overdrachten, klinische lessen en teamgerichte overdrachten. Zij treedt op als consultant waarbij zij consulten verleent aan verpleegkundigen, medici en paramedici.

Activiteiten van de verpleegkundige diabetes educator

Om alle bij het beroep betrokkenen een inzicht te laten krijgen volgt hieronder een korte beschrijving van de activiteiten van een verpleegkundig diabetes educator, waarbij de nadruk ligt op de belangrijkste punten van dit vak uitgedrukt in vijf rollen.

Rol 1: De Expert

Kernactiviteit: het kunnen integreren, het hebben van overzichten, het kunnen toepassen van medicatie en hulpmiddelen ten aanzien van de persoon met diabetes mellitus. Preventie van complicaties is hier onlosmakelijk mee verbonden.

Activiteiten

De verpleegkundige diabetes educator heeft specifieke kennis van factoren die de bloedglucosewaarden beïnvloeden, zoals voeding, beweging en stress. Zij benut de kennis van orale bloedglucoseverlagende therapie en insulinetherapie om zo tot een goede glucoseregulatie te komen. Zij kan medicatie volgens protocol aanpassen. De verpleegkundige diabetes educator kan zelfstandig de insuline dosis aanpassen en maakt hierbij gebruik van de juiste bloedglucosemeet- en testinstrumenten en insulinetoedieningssystemen.

De verpleegkundige diabetes educator zal haar vaardigheden gebruiken ter preventie, het signaleren en de behandeling van acute en lange termijncomplicaties. De verpleegkundige diabetes educator kan vasculaire schade herkennen zoals TIA en beroerte, angina pectoris, myocardinfarct en perifere neuropathie.

De verpleegkundige diabetes educator heeft kennis van het lipidenprofiel, bloeddrukstoornissen en de behandeling hiervan.

De verpleegkundige diabetes educator kan een goede voetscreening uitvoeren en is op de hoogte van de juiste wondzorgtechnieken.

De verpleegkundige diabetes educator is in staat andere disciplines te consulteren voor verdere behandeling.

Rol 2: De Educator

Kernactiviteit: effectief overdragen van kennis en vaardigheden ter bevordering van de zelfzorg van de persoon met diabetes.

Activiteiten

De verpleegkundige diabetes educator geeft op methodische wijze zelfstandig educatie aan mensen van alle leeftijden en met verschillende sociaal-culturele achtergronden, met diabetes mellitus type 1 of 2 en dit individueel.

De verpleegkundige diabetes educator integreert kennis, vaardigheden en eigen ervaringen met als doel de persoon met diabetes te helpen een zo normaal mogelijk leven te leiden, met zijn beperkingen, angsten en onzekerheden. Hierbij staat de zelfzorg voorop. De verpleegkundige diabetes educator draagt er zorg voor dat de persoon met diabetes en of diens naaste omgeving over voldoende kennis en vaardigheden beschikt om zelf bloedglucosecontroles uit te voeren, de waarden te interpreteren en zo een balans te vinden in lifestyle, behandeling en andere factoren, die de bloedglucose waarden beïnvloeden. Zij vervult hierbij een belangrijke rol als coach en begeleider.

Rol 3: De Consulent

Kernactiviteit: Het correct kunnen interpreteren van een consultvraag. Deze vaardig adviseren met richtlijnen, protocollen en deskundigheidsbevorderingen om tot succesvolle interventies te komen overeenkomstig de uitvoering van de te nemen stappen.

Activiteiten

De verpleegkundige diabetes educator geeft onderwijs zoals klinische lessen en bijscholingen aan verpleegkundigen en andere professionele hulpverleners, praktijkondersteuners en artsen. De verpleegkundige diabetes educator verleent vanuit eigen expertise consult aan verpleegkundigen, andere professionele hulpverleners, praktijkondersteuners en artsen. De verpleegkundige diabetes educator levert een actieve bijdrage binnen het netwerk van een multidisciplinair diabetesteam en is in staat andere beroepsgerelateerde netwerken te onderhouden.

Rol 4: De Innovator

Kernactiviteit: effectief kunnen integreren en toepassen van nieuwe ontwikkelingen binnen de beroepssituatie.

Activiteiten

De verpleegkundige diabetes educator kan vanuit haar inhoudelijke deskundigheid en ervaring een bijdrage leveren aan het ontwikkelen, bijstellen, implementeren en uitvoeren van zorgmodellen en protocollen volgens geldende kwaliteitsnormen en richtlijnen. De verpleegkundige diabetes educator kan preventieve interventies uitvoeren.

Rol 5: De Ondernemer

Kernactiviteit: beroepswerkzaamheden organiseren binnen de tijd en de context waarin het handelen wordt gevraagd.

Activiteiten

De verpleegkundige diabetes educator heeft zijn / haar eigen verpleegkundige praktijk. Dit houdt in dat de diabetesverpleegkundige zijn / haar eigen spreekuren organiseert. De verpleegkundige diabetes educator is verantwoordelijk voor een adequate verslaggeving en cijfermatige verantwoording naar de juiste instanties. De verpleegkundige diabetes educator werkt in een multidisciplinair verband samen met de behandelende arts, de diëtiste en vele anderen die betrokken zijn bij de zorg aan mensen met diabetes.

De verpleegkundige diabetes educator coördineert de volledige zorg rondom de mens met diabetes. Staat in voor transparantie en evaluatie van de zorg. Naast deze basisactiviteiten zijn er aantal verpleegkundigen diabetes educatoren die zich gespecialiseerd hebben in kinderen en pubers met diabetes, in insulinepomptherapie, zwangerschapsdiabetes, diabetes en zwangerschap en diabeteszorg in de eerste lijn.

Scholen met opleiding tot diabeteseducator

De opleiding 'diabeteseducator' kan je volgen bij drie hogescholen. Elke hogeschool biedt de opleiding aan in samenwerking met de Vlaamse Diabetes Vereniging vzw.

Arteveldehogeschool – Campus Brusselsepoort

Brusselsepoortstraat 93, 9000 Gent tel: 09/265 98 30

info.compahs.gezondheidszorg@arteveldehogeschool.be www.arteveldehs.be

KHBO

Spoorwegstraat 12, 8200 Brugge tel: 050/40 51 69 of 050/40 51 20

gez.info@khbo.be www.khbo.be

Erasmushogeschool

Laarbeeklaan 12, 1090 Brussel tel: 02/479 18 90

gez@ehb.be www.ehb.be

Nuttige sites

VDV – Vlaamse Diabetesvereniging www.diabetes-vdv.be

RIZIV (lijst educatoren later online) www.riziv.be